

Ковалишин О.Р.
асистент кафедри цивільного права,
Прикарпатський національний університет ім.В.Стефаніка,
м.Івано-Франківськ

ПРЕДМЕТ ДОКАЗУВАННЯ В КОРПОРАТИВНИХ СПОРАХ

В умовах європейської інтеграції національного законодавства важливу роль відіграє розвиток та уніфікація корпоративного права України у відповідності з міжнародними стандартами з метою забезпечення ефективного правового регулювання господарської діяльності суб'єктів корпоративного права. Першочергову роль необхідно приділити удосконаленню процедури судового захисту корпоративних прав, окремим його аспектам, зокрема, предмету доказування та доказам в корпоративних спорах.

Відповідно до ч. 1 ст. 33 Господарсько-процесуального кодексу України кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень [1]. Постає запитання, які саме обставини підлягають доказуванню та встановленню в корпоративних спорах?

В конкретній справі, що впливає з корпоративних правовідносин, з'ясуванню підлягає значна кількість різнорідних юридичних фактів. Ними є як доказові факти, що мають матеріально-правове значення, так і факти, які мають процесуально-правове значення, встановлення яких необхідне для вирішення питань про підвідомчість, підсудність справи, встановлення підстав для вжиття заходів забезпечення позову та ін.

Розподіл тягаря доказування між учасниками корпоративного спору визначається предметом корпоративного спору. За загальним правилом обов'язок (тягар) доказування обставин покладається на особу, яка посилається на ці обставини. Разом з тим окремими нормативно-правовими актами тягар доказування певних обставин може бути покладено на одну із сторін матеріальних правовідносин. Відповідно до ч.2 ст.122 Цивільного кодексу України учасник повного товариства, що діяв у спільних інтересах, але не мав на це повноважень, має право у разі, якщо його дії не були схвалені іншими учасниками, вимагати від товариства відшкодування здійснених ним витрат, якщо він доведе, що у зв'язку з його діями товариство зберегло чи набуло майно, яке за вартістю перевищує витрати.

Весь спектр корпоративних спорів є надзвичайно різноманітний. В кожному різновиді корпоративних спорів – особливий перелік обставин, що підлягають доказуванню. Тому варто проаналізувати спори, які пов'язані з найбільш суттєвими порушеннями корпоративних прав для того, щоб встановити спільні обставини, які підлягають доказуванню в корпоративних спорах.

При оскарженні рішення загальних зборів товариства необхідно доказати: факт проведення зборів; відсутність акціонера (учасника) товариства на зборах з вини товариства; голосування проти прийняття оспорюваного рішення; можливість вплинути на результат прийнятого рішення у випадку участі на зборах; порушення встановленої нормами закону чи установчих документів порядку проведення

зборів; суттєвий характер порушення; порушення прав чи законного інтересу позивача; момент, коли позивач дізнався чи повинен був дізнатися про проведення зборів.

Серед обставин, які підлягають доказуванню в господарському процесі під час розгляду справ, пов'язаних з виходом учасника з товариства, можна виділити: факт володіння та розмір частки у статутному капіталі товариства; виконання зобов'язань щодо сплати внеску до статутного капіталу товариства; дата виходу з товариства; вартість майна та розмір прибутку товариства за результатами діяльності за рік на день виходу учасника; подання позову в рамках позовної давності.

У спорах пов'язаних з порушенням права на інформацію учасника (акціонера) товариства обставинами, що підлягають доказуванню: наявність статусу акціонера (учасника) товариства; факт пред'явлення вимоги до товариства про надання документів з урахуванням точного найменування документів, які вимагаються, та їх реквізитів; факт відмови в надання документів чи ненаданні у встановлений строк; належність документів, які вимагаються до переліку визначеного ч.1 ст.77 Закону України «Про акціонерні товариства» [2] та п.3 ч.1 ст.88 Господарського кодексу України.

Тому виходячи з вище зазначеного спільними обставинами, які підлягають доказуванню позивачем по всім категоріям справ, є наступні:

1. Наявність спору, який впливає саме з корпоративних правовідносин, тобто правовідносин між учасником та товариством (або між учасниками), які пов'язані з утворенням, діяльністю, управлінням та припиненням діяльності цього товариства.

2. Статус акціонера (учасника) товариства. Для підтвердження позовних вимог акціонер повинен надати виписку про володіння корпоративними правами не тільки на момент порушення корпоративних прав, але й на момент подання позовної заяви.

3. Наявність рішення загальних зборів акціонерів (учасників товариства), правочину, дії (бездіяльності), правомірність яких позивач оспорує.

4. Зв'язок між неправомірним рішенням загальних зборів акціонерів (учасників) товариства, правочину, дії та порушеним корпоративним правом. Дана вимога випливає з аналізу ч.1 ст.1 ГПК України, оскільки, на жаль, інститут «непрямого позову» (позову акціонера в інтересах акціонерного товариства) ще не сприйнятий національним процесуальним законодавством.

5. Подання позову в рамках строків, які встановлені для захисту порушеного права. Слід відзначити, що позивачу необхідно довести, що строк, який минув між фактом порушення його права (наприклад, днем проведення загальних зборів акціонерів (учасників) товариства, моментом підписання значної угоди, днем відчуження акцій (частки) товариства) та моментом подання ним позовної заяви до суду, є меншим ніж максимально встановлений строк позовної давності. Найбільш проблемним є доказування даної обставини в справах про оскарження рішення загальних зборів товариства. Законом України «Про акціонерні товариства» встановлено спеціальний строк – 3 місяці з моменту прийняття рішення. Даного строку не завжди є достатньо для того, щоб підготувати позовну заяву, оскільки

часто акціонер (учасник) товариства дізнається про порушення після спливу вище зазначеного строку.

Література

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-ХІІ // Відомості Верховної Ради. – 1992. - №6. – ст.56.
2. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2008. - №50-51. - Ст.384.

УДК 346.543

Рябова К.О.,
аспірант,
Науково-дослідний інститут
приватного права і підприємництва
Академії правових наук України
м.Київ

ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБЛІГАЦІЙ ЯК СПОСОБУ ІНВЕСТУВАННЯ БУДІВНИЦТВА

Останнім часом облігація набула статусу по-перше одного з найпопулярніших видів позабіржових цінних паперів і по-друге більш простого, порівняно із фондами фінансування будівництва, способу залучення коштів для інвестування будівництва в Україні.

Облігація відрізняється низкою особливостей: 1. Відповідно до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006р. №3480-IV, облігація є емісійним (тобто цінним папером, що посвідчує однакові права його власників; 2. Випуск облігацій надає можливість залучити «інвестиційні кошти» у необхідній кількості на весь строк реалізації проекту; 3. Дострокове погашення облігацій за вимогою їх власників дозволяється лише у разі, коли така можливість передбачена умовами розміщення облігацій; 4. Наявність у облігації номінальної вартості і платності.

Відповідно до ч.1 ст.7 ЗУ «Про цінні папери та фондовий ринок», облігація – це цінний папір, що посвідчує внесення його власником грошей, визначає відносини позики між власником облігації та емігентом, підтверджує зобов'язання емітента повернути власникові облігації її номінальну вартість у передбачений умовами розміщення облігацій строк та виплатити доход за облігацією, якщо інше не передбачено умовами розміщення.

Облігація, як спосіб інвестування будівництва – це борговий, емісійний, оплатний цінний папір, що випускається на певний строк, з метою залучення емігентом грошових коштів на реалізацію певних будівельно-інвестиційних проєктів, *посвідчує* бажання облігаціонера (або «кредитора-облігаціонера») брати участь у реалізації цих проєктів, передавання ним з цією метою грошових коштів у позику емітенту та зобов'язання емітента повернути власникові облігації її номінальну вартість (передати товари(послуги)) у передбачений умовами розміщення